

DIZAJNERSKO-TISKARSKI POJMOVNIK V.0.1

gami-priznaci / Ivan Klisurić / www.d-cp.info

AJNŠTEKANJE – način sabiranja arak u arak; v. cantranjanje

APCIGANJE v. preslikavanje boje

ARAK, MONTAŽNI – arak s konačnim rasporedom elemenata (npr. knjižne stranice), koji se potom prenosi na tiskovnu formu

ARAK, STROJNI (RAW SHEET engl.) – arak papira ili kartona u obliku u kojem ga isporučuje tvornica

ARAK, TISKOVNI (PRINTING SHEET engl.) – odštampani, nedoradeni arak papira

ARAK NA ARAK – način sabiranja; v. cantranjanje

ARAK U ARAK – način sabiranja; v. ajnštekanje

AUTOZETIČA (RASTERSKI KLIŠEJ, HALF-TONE BLOCK engl.) – naziv postupka za reproduciranje polutonova (fotografije, slike i drugo) u knjigotisku

BAKROTISAK – tehnika dubokog tiska kod kojeg su tiskovni elementi izdubljeni u bakrenim pločama

BIGANJE – postupak žiljebljenja papira koji olakšava savijanje i osigurava uredan pregib (na mjestu žiljeba odn. biga), bez pucanja papira ili slike na njemu

BINDANJE – lijepljenje; v. uvez

BITHAP engl. v. rasterska grafika

BLINDRUCK njem. v. slijepe tisk

BRONZTRANJE (BRONZING engl.) – napravljanje svežih otisaka metalnim prahom kako bi se postigao metalizirani izgled

BRŠOUBA – meko ukoričena tiskana publikacija manjeg opsega

ČAMJE (CROP MARKS engl.) – oznake za obrez, big ili perforaciju u bakrenim pločama

CANTRANJANJE – način sabiranja arak na arak; v. ajnštekanje

CIEL*AB* – kolometrijski sustav boja kojim su obuhvaćene sve boje vidljivog dijela spektra, a kreiran kako bi služio kao referentni model neovisan o uređajima

CICERO (PICA engl.) – jedinica tipografskog mjernog sistema koja se sastoji od 12 tipografskih točaka; danas prevladava suvremena definicija (Adobe post-script) po kojoj je cicero 1/72 stope tj. 4,233 mm

CIZAN (CYAN engl.) – ton plave i jedna od tri primarne boje koje se koriste u CMYK tisku

CMYK TISAK (PROCESSING TISAK, ČETVERBOJNI TISAK) – 1. subtraktivni model miješanja boja koji se primarno koristi za tisk u boji; 2. opis standardnog četverbojnog tiskovnog postupka pri kojem se uz pomoć četiri osnovne boje (cijan, magenta, žuta + crna / key engli.) vrši kolor reprodukcija kolora

CRNA, DUBOKA (RICH BLACK engl.) – u CMYK tisku, crna koja sadrži različite postotke cijan, magente ili žute boje, kako bi se postigao tamniji i puniji ton crne. npr. 60/40/40/100

OPSEG – broj stranica koje sadržava proizvod

ORICIZNAL (PREDLOŽAK) – u tehnici reproduciranja način za predmet koji se reproducira; vezivno fotografija ili crtež

OSVJETLJIVAČ (IMAGESETER engl.) – uređaj za osvjetljavanje ofsetnih ploča ili klišēja; v. CTP

OTISAK, KONTROLNI – standard za tiskak žiljokupne naklade, kojeg potvrdjuje kontrolor kvalitete ili dizajner

OVERPRINT – tiskak jedne boje (ili iako) preko druge prethodno otisnute, kako bi se postiglo miješanje boja ili osigurala kvaliteta otiska pojedinih grafičkih elemenata

OVITAK (BOOK JACKET engl.) – omot koji ide preko knjiga knjige, najčešće tvrdog uveza; v. omot; v. korica

OZALDO v. probni otisk, montažni

MIŠVAJZ – transparentno bojilo s kojim se desaturiziraju CMYK (v.) i Pantone boje (v.)

MONTAŽA – slaganje proizvoda na tiskarskom arku na način da se optimalno iskoristi arak

NOŽE franc. – vidljivi interferirajući uzorak (valoviti prijelazi) koji može nastati pri rasterskoj reprodukciji; može se pojaviti ukoliko kutovi rastera na pojedine separacijama nisu pravilno podešeni

MRLJANJE (HAZANJE, SHEARING engl.) – deformacija rasterskih elemenata u tisku koji utječe na promjenu oblika u vidu razmazivanja rasterske točke

PANTONE (PMS, PANTONE MATCHING SYSTEM engl.) – sustav boja koji sadrži formule spot (miješanih) boja za premazane i nepremazane papire, i njihove ekvivalentne u sustavu procesnih boja

PAPIR, BEZDRUČNI – papiri koji ne sadrži drvenjaču

PAPIR, KELJENI – papir sa dodatkom prikladan sastojaka u cilju smanjenja upojnosti papira; v. premazani papiri

PAPIR, NEPREMAZANI (UNCOATED PAPER engl.) – papir koji nema premaz pa je uglavnom upojniji od premazanog papira; v. premazani papir

PAPIR, NOVINSKI – izrađen od jeftinijih vlakana, najčešće drvenjače, upojan, obično slabo bijeljen i strojno gladak

PAPIR, OFSETNI – vrsta strojnog glatkog papira koji je ina svojstvo otpornosti na pražnjenje u čupanje, te dimenzionalnu stabilnost; gramature od 50-120 g/m2

PAPIR, PREMAZANI (COATED PAPER engl.) – papir čija je površina oplemenjena premazom u nekoliko slojeva, s jedne ili obje strane, prenamazivan je poboljšava kvaliteta površine papira što rezultira većom bijelinom, neprozirnošću, sjajem i glatkoćom

PAPIR, UPOJNI – papir koji ne sadrži keljiva te je vrlo upojan; v. keljni papir

PASER (REGISTAR, REGISTRATION MARK engl.) – najčešće krugovi s križicom u sredini, postavljeni na rubnim dijelovima separacija i ploča, služe za kontrolu nalijepljenja procesnih i ostalih boja tijekom tiska, jedne na drugu bez pomaka

PDF (PORTABLE DOCUMENT FORMAT engl.) – datotčni format za prijenos PostScript informacija i slike; osigurava izvorni izgled dokumenta bez obzira na vrstu računala, operativnog sustava ili korištenog programa

PERFORACIJA – bušenje serije rupica ili proreza na papiru da bi se listovi ili dijelovi listova mogli lakše istrgnuti

PIXSEL (PXEL engl.) – najmanji slikovni element (točka) ekrana ili digitalne rasterske grafike, koji sadrži informacije o svjetlini i boji

OBREZ – rezanje koje se vrši sa 3 ili 4 strane

OBREZ U BOZI (PRSKANI REZ) – 1. obojeni rubovi obrezanih listova kod knjiga; 2. postupak u književnici kojim se prskanjem vrši bojanje knjižnog obreza

OFSET BLOK – savijatižna metalna ploča na kojoj se nalazi tiskovna forma za ofsetni tisk

OMEGA KLAMER – tip žičanog uveza pogodnog za umetanje u registrator; v. klananje

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

OMOT (SOFT COVER engl.) – vanjski dio knjige ili brošure koji obuhvaća i štiti knjižni blok; v. korica; v. ovitak

— Tiskarska struka u svakodnevnoj praksi u komunikaciji koristi specifičnu terminologiju kojom opisuje procese i tehnike karakteristike grafičkih materijala i proizvoda. Ponudena terminologija nije standardizirana, a razlike su prisutne i od tiskare do tiskare, pa i s dodatnim specifičnostima u odnosu na sam zemljopisni položaj ili regiju. Povremenim uvođenjem novih tehnologija i procesa, te time i novih izraza, dodatno se komplicira situacija. Iako grafički proizvodi još uvijek predstavljaju najznačajnije područje dizajnerskog rada, edukacija grafičkih dizajnera danas je uglavnom ovojena od tiskarstva. Mlada se dizajneri poslijedično s tiskarskim terminima i tehnologijom susreću sporadično kroz samu praksu ili stranu, lokalno nekompatibilnu, stručnu literaturu.

Ovaj pojmovnik pokušaj je sakupljanja na jednom mjestu tiskarskih termina koji se koriste na području RH i regije, a čija upotreba i razumljivanje, nadamo se, može imati konkretan utjecaj na samu kvalitetu konačnih grafičkih proizvoda. Željna nam je da ovaj pojmovnik olakša svakodnevnu komunikaciju i razumljivanje na relaciji dizajner-tiskara, kroz konkretan uvid u terminologiju i tiskarske definicije čije je poznavanje potrebno za uspješnu realizaciju grafičko-dizajnerskih projekata. Pojmovnik se na Danu-B predstavlja u 'beta' verziji s namjerom da se zainteresirana šira i stručna javnost aktivno uključi u prikupljanje i raspravu prena sveobuhvatnijem web, odnosno tiskanom izdanju.

HVALA Aleksandri Šlabinar, Marku Golubu, Damiru Braliću i Eduardu Galicu.

— This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

hrvatsko dizajnersko društvo

HDD

STEGA TISAK

DOT GAIN v. prirast

DOTISAK – ponovljeno ili novo nepromijenjeno izdanje

DPI (DOTS PER INCH engl.) – jedinica za označavanje rezolucije uređaja (printer, osvjetljiivača). Definira broj osnovnih elemenata slike u jednom redu, po jednom inču. Često se greškom pod ovim misli na PPI (v. PPI)

DPU (DOTS PER INCH engl.) – jedinica za označavanje rezolucije uređaja (printer, osvjetljiivača). Definira broj osnovnih elemenata slike u jednom redu, po jednom inču. Često se greškom pod ovim misli na PPI (v. PPI)

DUBLIRANJE (DOUBLING engl.) – deformacija rasterskih elemenata u tisku koji utječu na promjenu oblika u vidu pojavljivanja dodatne slabije točke

DUDOTNE – polutonska reprodukcija slike koristeći poluton jedne kontrastne boje (najčešće crne), preko polutona druge boje

DUPLEXICA (PRAVA DUPLEXICA, CENTRE FACING PAGES engl.) – dvije pripadajuće stranice u sredini novine ili brošure klanamog uveza

DUPLEXICA (PRAVA DUPLEXICA, CENTRE FACING PAGES engl.) – dvije pripadajuće stranice u sredini novine ili brošure klanamog uveza

DTP (DESKTOP PUBLISHING engl.) – stolno izdavaštvo pomoću osobnog računala

DEBLJINA PAPIRA (THICKNESS engl.) – vertikalna udaljenost između gornje i donje plohe papira; osobina koja, između ostalog, ima najvešće utjecaja na krutost papra

DENZITOMETAR – instrument za mjerenje gustoće, tj. nanosa boje na otisnutom arku

DI (DIRECT IMAGING engl.) – tehnika direktnog osvjetljavanja ploča u sanom tiskarskom stroju; kod suhog ofseta; v. digitalni tiskak; v. CTP

DIGITALNI TISAK – skupina različitih tiskarskih tehnika kod kojih se tiskak stvaraju bez materijalnih prijenosnika informacija kao što su tiskarski slog, film i tiskovna forma

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA v. grafička dorada

DORADA